

РІШЕННЯ № 46

Про звернення до українських та міжнародних інституцій з приводу позиції Голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики Андрія Костіна щодо реформування КДКА регіонів

«05» серпня 2020 року

м. Київ

Рада адвокатів України, обговоривши позицію Голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики Андрія Костіна щодо реформування кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури регіонів, а саме включення до їх складу діючих суддів або суддів у відставці за квотою, зазначає наступне.

Наведені вислови висвітлені у засобах масової інформації, зокрема, в інтерв'ю 23 липня 2020 року у «Судово-юридичній газеті» <https://sud.ua/ru/news/publication/174489-andrey-kostin-ya-khochu-videt-sudey-zaschischennymi-kak-ot-vneshnego-davleniya-tak-i-ot-vnutrennikh-vliyanij-i-techenij> та статтях у цій же газеті 29 липня 2020 року <https://sud.ua/ru/news/publication/175008-andrey-kostin-v-sostav-kvalifikatsionno-distsiplinarnykh-komissiy-advokatury-mozhno-dobavit-sudey> та 03 серпня 2020 року <https://sud.ua/ru/news/publication/175446-andrey-kostin-v-advokature-ukrainy-takzhe-est-problemy>.

В інтерв'ю Андрія Костіна процитовано: *«для балансу буде правильним ввести до складу КДКА суддів або суддів у відставці в межах квоти; це дозволить підняти авторитет дисциплінарних органів адвокатури та покаже, що КДКА це не закриті по професійному принципу органи; це підвищить довіру до внутрішніх процесів в адвокатурі»*. При цьому, як приклад, ще Андрій Костін наводить квотний принцип формування Вищої ради правосуддя та КДК прокурорів, до яких адвокатура обирає своїх представників з числа адвокатів.

Рада адвокатів України, обговоривши зазначені висловлювання у контексті діючого міжнародного та українського законодавства, вважає таку позицію Голови парламентського Комітету планом наступу на незалежний недержавний самоврядний інститут адвокатури. Втручання представників держави, якими у даному випадку є судді, у самоврядну та незалежну діяльність адвокатури матиме наслідком відступ від європейських стандартів та принципів.

Так, відповідно до статті 131-2 Конституції України, незалежність адвокатури гарантується, а засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні визначаються законом.

5 липня 2012 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», далі – Закон, яким було здійснено реформу системи адвокатури в Україні та приведено її у відповідність до європейських стандартів.

Адвокатура України - недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому цим Законом (стаття 2 Закону).

Ухвалення Закону було тісно пов'язане з обов'язком України, як члена Ради Європи захистити на законодавчому рівні правничу професію та заснувати професійну асоціацію адвокатів.

На виконання Україною своїх зобов'язань перед Радою Європи цим Законом створено в Україні єдину професійну організацію адвокатів (пункт 11 Висновку № 190 (1995) Парламентської Асамблеї Ради Європи щодо вступу України до Ради Європи від 26 вересня 1995 року) – Національну асоціацію адвокатів України.

Відповідно до Спільного Висновку щодо проекту Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» Венеціанської Комісії та Дирекції з питань правосуддя та людської гідності у складі Генеральної Дирекції з прав людини та верховенства права Ради Європи від 18 жовтня 2011 року № 632/2011, професія юриста повинна бути саморегульованою та самоврядною. Адвокати вводять в дію правила етики, які керують їхньою поведінкою. Коли виникають питання щодо застосування етичних стандартів, у тому числі і при застосуванні відповідних санкцій, **адвокати самостійно приймають рішення**, оскільки саме адвокати можуть найкраще оцінити своїх колег. Тому саморегуляція є найефективнішим засобом регулювання професії.

Система, коли незалежно від держави існує єдиний регулятор професії, повністю схвалена та відповідає європейським стандартам і рекомендаціям ПАРЄ і Європейського Союзу як умова укладання Угоди про асоціацію.

Незалежність адвокатської професії та її самоврядність визнаються як Рекомендаціями Ради Європи від 25 жовтня 2000 року, так і Основними принципами ООН щодо ролі адвокатів (14 грудня 1990 року). Також ключові документи ССВЕ, зокрема Хартія основних принципів європейської юридичної професії та Кодекс поведінки європейських адвокатів на рівні з іншими визнають незалежність професії та її самоврядність ключовими цінностями.

Професійна асоціація адвокатів відіграє ключову роль у підтриманні професійних стандартів та етичних норм, захисті своїх членів від переслідувань та необґрунтованих обмежень і посягань, про що наголошується в «Основних положеннях про роль адвокатів», що прийняті VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам у серпні 1990 року.

Ухваливши чинний Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Україна виконала одне з ключових зобов'язань щодо вступу до Ради Європи, про необхідність реалізації якого також неодноразово наголошувалося у резолюціях Парламентської Асамблеї Ради Європи, зокрема: пункт 10 Резолюції 1346 (2003) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Виконання Україною своїх обов'язків та зобов'язань» від 29 вересня 2003 року; підпункт 7.3.6 пункту 7.3 Резолюції 1755 (2010) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Функціонування демократичних інституцій в Україні» від 4 жовтня 2010 року).

На його реалізацію вперше в новітній історії України побудовано незалежну систему органів адвокатського самоврядування, до складу яких увійшли виключно адвокати, обрані адвокатами.

З огляду на наведене, позиція Ради адвокатів України полягає в тому, що подальший розвиток інституту адвокатури в Україні можливий лише за умови наближення адвокатури до європейських стандартів. Пріоритетом у цьому процесі має бути посилення захисту прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності. Пропозиції, спрямовані на відступ адвокатури від самоврядності та, відповідно, від європейських стандартів і принципів, є недопустимими.

Модель адвокатури у чинному Законі ґрунтується саме на **максимально широкій самоврядності і незалежності від державних органів**, що підтвердили міжнародні професійні організації, а тому застосування квотного принципу участі суддів в КДКА регіонів за аналогією формування КДКА прокурорів та Вищої ради правосуддя є помилковою позицією, яка нівелює уже адаптовані в національне законодавство європейські стандарти.

Враховуючи наведене, Рада адвокатів України вважає неприпустимою для адвокатури позицію народного депутата, Голови Комітету Верховної

Ради України з питань правової політики А. Костіна про включення до складу кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури регіонів діючих суддів або суддів у відставці за квотою. Запропоновані ним зміни означатимуть повернення України до пострадянських часів, коли представники Міністерства юстиції УРСР і виконавчих органів місцевої влади входили до складу КДКА регіонів. Більш того, такі зміни призведуть до невиконання зобов'язань України перед міжнародною спільнотою.

З огляду на наведене, заслухавши пропозиції та зауваження членів Ради адвокатів України щодо загрози знищення інституційної гарантії незалежності адвокатури — адвокатського самоврядування та саморегулювання професії, з метою сприяння розвитку інституту адвокатури у демократичній правовій державі, виконання міжнародних зобов'язань України як члена Ради Європи та ООН, реалізації конституційних прав і свобод людини і громадянина, а також керуючись статтею 55 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, Регламентом Ради адвокатів України **вирішила:**

1. Визнати неприйнятними пропозиції про втручання держави у будь-які, у тому числі дисциплінарні процедури адвокатури, шляхом включення до діючого складу кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури регіонів діючих суддів або суддів у відставці за квотою.
2. Доручити Голові Ради адвокатів України Ізовітовій Л.П. направити звернення до Президента України, Голови Верховної Ради України та голів парламентських комітетів про потенційну загрозу знищення інституційної гарантії незалежності адвокатури — адвокатського самоврядування та саморегулювання професії.
3. Доручити Голові Ради адвокатів України Ізовітовій Л.П. звернутись до Ради адвокатських та правничих товариств Європи (ССВЕ), Генеральної Асамблеї ООН, повідомивши про намагання відступити від європейських стандартів та принципів у європейському шляху розвитку самоврядності і незалежності української адвокатури.
4. Доручити Голові Ради адвокатів України Ізовітовій Л.П. створити робочу групу з питань напрацювання внесення змін до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» з метою забезпечення ефективної реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина, принципів верховенства права та доступності професійної правничої допомоги.

5. Секретарю Ради адвокатів України прийняте рішення довести до відома адвокатів шляхом опублікування на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України	/підпис/	Л.П. Ізовітова
Секретар Ради адвокатів України	/підпис/	І.В. Колесников